

Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ

Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης

ΕΙΝΑΙ ΜΑΖΙ ΜΑΣ, ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ!

Ἡ Παναγία Μαρία μετὰ τὴν Ἀνάληψη στοὺς οὐρανοὺς τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ της, τὰ μέχρι τότε μεγαλεῖα πού εἶχαν τελεσθεῖ σ' αὐτὴν (πού ξεπερνοῦν τὸν νοῦ καὶ τὸν λόγο μας) τὰ συναγωνιζόταν μετὰ τὴν καρτερικώτατη καὶ πολυειδῆ ἄσκησίν της. Καὶ μέ τίς προσευχῆς καὶ φροντίδες της ὑπὲρ ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἐπιπλέον, μέ τίς συμβουλές καὶ προτροπές της πρὸς τοὺς κήρυκες τοῦ λόγου, τοὺς ἀποστόλους, πού γύρισαν τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ἡ Παναγία ἦταν στήριγμα καὶ παρηγοριά τους. Πῶς; Μὲ τὸ νὰ τὴν ἀκοῦν καὶ νὰ τὴν βλέπουν καὶ νὰ συνεργάζεται μαζί τους, μέ κάθε τρόπο, στό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτό, λοιπόν, καὶ ὁ θάνατός της εἶναι ζωφόρος (= φορέας τῆς ζωῆς!), γιατί τὴν μεταβιβάζει σέ οὐράνια καὶ ἀθάνατη ζωή.

Ἡ μνήμη τοῦ θανάτου τῆς Θεομήτορος εἶναι χαρμόσυνη ἑορτὴ καὶ παγκόσμια πανηγύρη πού ἀνανεώνει τὴν μνήμη τῶν θαυμασιῶν πού ἐγιναν σ' αὐτὴν. Ἀκόμη συναθροίζει μέ παράδοξο τρόπο ἀπὸ κάθε μέρος τῆς γῆς, τοὺς ἀποστόλους γιὰ τὴν ἱερότατη κηδεῖα της. Ὁ θάνατός της (= Κοίμησὴ της γιὰ τὴν Ἐκκλησία) μᾶς θυμίζει τοὺς ὕμνους τῶν ἱερῶν ἀπο-

στόλων καὶ τῶν ἀοράτων ἀγγέλων. Ὅλοι μαζί προπέμπουν τὸ ἄχραντο σῶμα της. Οἱ ἀπόστολοι, μέ κάθε τρόπο καὶ μέσον, ἐγκωμιάζουν τὸ ζωαρχικὸ καὶ θεοδόχο (= δέχθηκε τὸν Θεό) ἐκείνο σῶμα. Ἐν τέλει, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ υἱός της ἐπὶ γῆς, εἶναι ἀοράτως παρῶν καὶ ἀποδίδει στὴν μητέρα Του τὴν τιμὴ κατὰ τὴν ἐξοδὸ της ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό. Στὰ χέρια τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ της ἐναπέθεσε τὸ θεοφόρο πνεῦμα της. Καὶ μετὰ ἀπὸ λίγο ὁ Χριστὸς μεταθέτει καὶ τὸ σῶμα της στοὺς οὐρανοὺς, πρᾶγμα φυσικό, ἀφοῦ χρημάτισε μητέρα Του ἐπὶ γῆς.

Θεοτόκε Παρθένε Μαρία, μετάδωσε πλουσίως στὸν λαὸ σου τὸ ἔλεός σου καὶ τὰ χαρίσματά σου. Δώσε λύση τῶν δεινῶν πού μᾶς κατέχουν. Βλέπεις ἀπὸ πόσα καὶ ποιά δεινά κατατρυχόμαστε καὶ βασανίζομαστε· καὶ δικά μας καὶ ξένα· καὶ τὰ ἐξωτερικά καὶ τὰ ἐσωτερικά. Μετάτρεψέ τα ὅλα πρὸς τὸ καλύτερο, μέ τὴν δύναμή σου. Φέρε τὴν βοήθεια καὶ θεραπεία σου ὡς ἀντίβαρο στὰ πάθη μας. Δώσε καὶ στίς ψυχές καὶ στὰ σώματά μας πλούσια καὶ διαρκῆ τὴν χάρη σου. Καὶ ἂν δέν τὴν χωροῦμε, κάνε μας ἱκανοὺς νὰ τὴν χωρέσουμε. Κανόνισε τὸ μέτρο τῆς δωρεᾶς σου

ΜΕΝΕΙ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ

Αγάπη, ταπείνωση και καλωσύνη ήταν τό ιερό τρίπτυχο της ζωής της Παναγίας. Παρηγοριά και γλυκύτητα γέμιζαν οι καρδιές όλων κοντά της. Και όσο πιο καλά τήν εγγώριζαν, τόσο πιο βαθιά τήν αγαπούσαν. Άλλά ήλθε και γι' αυτήν ή ώρα, νά φύγει από τόν κόσμο αυτό· ήλθε ή ώρα του χωρισμού· ή ώρα του θανάτου της. Ή ίδια τό ανάγγειλε στους άγιους Άποστόλους. Και εκείνοι, τό άκουσαν και ταραχτήκαν. Και άρχισαν νά τήν ίκετεύουν!

- "Ω Παναγία μας, δέν μās εφθανε ό σωματικός χωρισμός του Υιού Σου; Μείνε Σύ μαζί μας! Μή μās αφήνεις και σύ! Σέ έχουμε παρηγορία. Στο πρόσωπό σου βλέπουμε τόν Υιό σου: τόν Κύριο και Σωτήρα μας. Μή μās αφήνεις, νά γίνουμε πιο πονεμένοι και πιο φτωχοί! Μείνε μαζί μας.

Τό ζητούσαν θερμά. "Όπως τό κάνουμε και έμείς πολλές φορές. "Όταν παρακαλούμε τόν Θεό, νά μή μās πάρει κάποιον δικό μας. Άλλά δέν εισακούστηκαν. Και ήλθε ή ώρα του πικρού χωρισμού. Και ή Παναγία παρέδωσε τήν άγία ψυχή της στον Χριστό. Στα χέρια του Υιού Της. Και έφυγε!

Στή γή έμεινε για λίγο τό σώμα της. "Έμεινε νεκρό. Χωρίς πνοή. Χωρίς φωνή. Χωρίς κίνηση. Χωρίς έπικοινωνία. Και έβγαλαν τό συμπέρασμα οι άπόστολοι, ότι δέν τούς έμεινε τίποτε άλλο πιά, από τό νά τής κάνουν κανονικά τά μνημόσυνά της. Και νά, ένω έκαναν τά έννιάμερά της, τήν είδαν ανάμεσά τους. Και τήν άκουσαν νά τούς λέγει.

- Χαίρετε. Βλέπετε; Δέν έφυγα. Είμαι μαζί σας. Και θά είμαι μαζί σας για πάντα!

Είμαι μαζί μας. Και θά είναι μαζί μας. Για πάντα. "Όχι σωματικά. Πνευματικά. "Όχι μέ λόγια. Μέ έργα. Μέ ζωντανή παρουσία. Μέ άπειρα θαύματα.

Στους βίους των άγιων διαβάζουμε, ότι ό άγιος Άνδρέας ό διά Χριστόν σαλός (+28 Μαΐου), αξιώθηκε, νά άρπαγεί στον Παράδεισο. Πόσο χάρηκε για τήν μεγάλη αυτή δωρεά, νά βρεθεί ζωντανός στον Παράδεισο! Κύτταζε άχόρταγα. Τίς όμορφίες του. Τήν δόξα των δικαίων. Άλλά κάποια στιγμή σκυθρώπασε.

Τόν έρώτησε ένας άγγελος:

- Γιατί σκυθρώπασες; Πώς κυττάζοντας τίς όμορφίες του παραδείσου, άντί νά χαιρείσαι, είσαι πικραμένος;

Άπάντησε:

- Γιατί δέν βλέπω πουθενά τήν Παναγία, τήν μητέρα του Κυρίου μας.

Του άπάντησε ό άγγελος:

- "Όσο και άν ψάχνεις, δέν θά τήν βρείς έδω. Γιατί δέν εύρίσκεται ποτέ έδω. Γυρίζει συνεχώς στην γή. Τρέχει στη γή, απ' άκρη σ' άκρη, νά σκουπίσει τά δάκρυα στά μάτια των πονεμένων αδελφών μας.

Πόσο γλυκά είναι αυτά τά λόγια! Πόσο γλυκαίνει τήν ζωή μας και τήν ψυχή μας ή συναίσθηση, ότι ή Παναγία είναι κοντά μας! "Ότι είναι μητέρα μας. "Ότι είναι ή μητέρα του έλεους. "Ότι δέν μās ξεχνάει ποτέ. "Ότι ψάχνει για μās. Γι' αυτό, λοιπόν, μέ χαρά και έλπίδα ψάλλουμε:

«Έν τή γεννήσει τήν Παρθενίαν έφύλαξας· έν τή κοιμήσει τόν κόσμο ού κατέλιπες (=δέν έγκατέλειψες τόν κόσμο), Θεοτόκε».

ώστε, σωζόμενοι και δυναμούμενοι από τήν χάρη σου, νά δοξάζουμε τόν προαιώνιο Λόγο (πού έγινε άνθρωπος από

σένα για μās) μαζί μέ τόν άναρχο πατέρα Του και τό ζωοποιό Πνεύμα, νυν και άει και στους αιώνες των αιώνων.

(Άπό τήν Όμιλία 37, «Στήν πάνσεπτη Κοίμηση της Δεσποίνης μας Θεοτόκου και άειπαρθένου Μαρίας», ΕΠΕ 10, σ. 436-463).

ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Η Μεταμόρφωση του Χριστού έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο την πλούσια φωτοχυσία (βλ. και ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ, ἀρ. φ. 433, Αὐγ. 2019). Τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἔλαμψε «ὡς ὁ ἥλιος» καὶ τὰ ἐνδύματά του ἔγιναν ἀστραφτερά καὶ ἐντελῶς λευκὰ «ὡς χιῶν» καὶ «ὡς τὸ φῶς». Ταυτόχρονα τὸ σύννεφο ποῦ σκέπασε τὸν Χριστὸ καὶ τοὺς δύο προφήτες, Μωυσῆ καὶ Ἡλία, ἦταν φωτεινό. «*Ἴδου νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς*».

Τὸ φῶς αὐτὸ δὲν ἔχει καμμία σχέση μετὰ τοῦ φυσικοῦ φῶς ποῦ γνωρίζουμε. Εἶναι ὑπερφυσικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, **ἄκτιστη**, ὅπως λέγεται στὴ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας. Δηλαδή ὄχι κάτι **κτιστό**, δημιουργημένο, ὅπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ κάθε ἄλλης φωτεινῆς πηγῆς, κάτι δηλαδή ποῦ δὲν ὑπῆρχε πρῶτα καὶ τὸ δημιούργησε κάποια στιγμή ὁ Θεός. Τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄμεση ἀπόρροια ἀπὸ τὴν ἀπροσπέλαστη φύση-οὐσία του. Εἶναι **ἡ Θεία Χάρις**. Γι' αὐτὸ λέμε ὅτι ὁ Θεὸς κατοικεῖ μέσα σὲ «*φῶς ἀπρόσιτον*» (Α' Τιμ. 6, 16). Ὁ Χριστὸς εἶναι «*φῶς ἐκ φωτός*». Μέσα ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ποῦ ἀποκαλύπτεται στὸ Θαβῶρ, γνωρίζουμε ὡς φῶς ὁλόκληρη τὴν Ἁγία Τριάδα. «*Φῶς εἶδομεν τὸν Πατέρα, φῶς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα*».

Καὶ ἐνῶ ἡ φύση τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐντελῶς ἀμέθεκτη σὲ κάθε δημιούργημα, ἄγγελο ἢ ἄνθρωπο, ἡ ἐνέργειά του εἶναι μεθεκτὴ. Εἶναι αὐτὴ μετὰ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς ἐκδηλώνεται στὰ πλάσματά του. Εἶναι ὁ τρόπος ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ σὲ σχέση μετὰ τὸν κόσμο. Εἶναι αὐτὴ ποῦ μᾶς κάνει θεοὺς κατὰ χάρις, κατὰ μετοχή. Μᾶς τὸ ἔχει βεβαιώσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός: «*Ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστε καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες*» (Ψαλμ. 81, 6). Θὰ τὸ κατανοήσουμε λίγο αὐτὸ μετὰ ἓνα ἀπλό, ἀτελὲς πάντα, παράδειγμα: Τὸν ἥλιο δὲν μπορούμε μετὰ τίποτε νὰ τὸν ἀγγίξουμε, ἀλλὰ καὶ τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἐρχόμαστε σὲ ἐπαφὴ μετὰ τὸ φῶς του, νὰ μᾶς φωτίζει, νὰ μᾶς ζωογονεῖ, νὰ μᾶς ἀγκα-

λιάζει μετὰ τὴ θαλπωρὴ του. Καὶ ὅπως ἄλλο εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ἡλίου καὶ ἄλλο τὸ φῶς του, ἔτσι καὶ τὸ φῶς ποῦ ἔλαμψε στὴ Μεταμόρφωση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἄκτιστη ἐνέργειά του καὶ ἐπ' οὐδενὶ ἡ οὐσία του.

Ἔτσι, ἐνῶ ὡς πρὸς τὴν οὐσία του ὁ Θεὸς εἶναι «*ὑπερέκεινα πάσης οὐσίας*», «*ὁ πάντων ἐπέκεινα*», πέρα καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα, ὡς πρὸς τὶς ἐνέργειές του μπορεῖ νὰ γίνει ἀπὸ ὅλους μεθεκτός, νὰ ἐνωθοῦν οἱ πάντες μαζί του.

Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἶναι ταυτόχρονα προσίτος καὶ ἀπρόσιτος, ὁρατὸς καὶ ἀόρατος, μεθεκτός καὶ ἀμέθεκτος, καταληπτὸς καὶ ἀκατάληπτος, γνωστὸς καὶ ἄγνωστος. Μπορεῖ νὰ γίνεται γνωστὸς σὲ μᾶς, ὡς φῶς, ἀγάπη, ἀγαθότητα κ.λ.π., μέσα ἀπὸ τὶς ἄκτιστες ἐνέργειές του, ἀλλὰ παραμένει παντελῶς ἄγνωστος ὡς πρὸς τὴν οὐσία του. Ἀκόμα καὶ τὸ νὰ μιᾶμε γιὰ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐντελῶς σχετικὸ, ἀφοῦ στὴν πραγματικότητα εἶναι ἀπολύτως ὑπερούσιος.

Ἡ μετοχὴ στὴν ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἡ θέα τοῦ θείου φωτός, ὀνομάζεται **θεοπτία**. Οἱ ἀπόστολοι ποῦ ἦταν μετὰ τὸν Χριστὸ στὸ ὄρος Θαβῶρ, «*ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος*», ἐπειδὴ εἶδαν μετὰ τὰ μάτια τους τὸ θεϊκὸ του μεγαλεῖο, ἔγιναν θεόπτες (Β' Πέτρ. 1, 16). Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἶδαν τὸν Θεὸ στὸ βαθμὸ ποῦ τοὺς ἐπέτρεψε Ἐκεῖνος. Κατὰ τὴ συγκατάβασή του. Ὅχι δηλαδή ὅπως ἦταν ὁ Θεός, ἀλλὰ ὅπως ἦταν αὐτοὶ ποῦ τὸν ἐβλεπαν. Ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει τὸ πρόσωπό του στὸ βαθμὸ ποῦ ἀντέχουν οἱ θεατές του. Ἀνάλογα μετὰ τὴν ἀδυναμία τους καὶ μετὰ τὸν τρόπο ποῦ εἶναι πλασμένοι, γιὰ νὰ μὴ θρυμματισθοῦν οἱ χοϊκὲς τους ὑπάρξεις ἀπὸ τὸ βάρος τῆς θεοφανείας, «*μὴ φέροντες ὁρᾶν τὸ ἄστεκτον τῆς*» θεϊκῆς «*ἐλλάμψεως*».

Ἄς μᾶς φωτίζει ὅλους ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς μετὰ τὸ ὑπερκόσμιο φῶς τῆς Μεταμορφώσεώς του!

Πρωτ. Δ. Μ.

ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΠΛΗΓΩΝΟΥΝ

Ενας καθηγητής έδειξε στους μαθητές της τάξης του ένα ολοκαίνουργιο άτσαλάκωτο χαρτονόμισμα των είκοσι ευρώ. Ρωτάει τα παιδιά:

- Ποιός θέλει αυτό τό χαρτονόμισμα των 20 ευρώ;

Όλοι σήκωσαν τό χέρι. Τότε ό καθηγητής τσαλάκωσε τό χαρτονόμισμα καί ξαναρώτησε:

- Ποιός θέλει άκόμη αυτό τό τσαλακωμένο χαρτονόμισμα;

Όλοι στην αίθουσα σήκωσαν πάλι τό χέρι.

Στήν συνέχεια έριξε τό χαρτονόμισμα στά δάπεδο καί τό ποδοπάτησε. Τό μάζεψε από τό δάπεδο τσαλακωμένο καί βρώμικο καί τούς ξαναέκανε τήν ίδια έρώτηση:

- Ποιός θέλει αυτό τό τσαλακωμένο, βρώμικο χαρτονόμισμα των 20 Ευρώ;

Όλοι πάλι σήκωσαν τό χέρι.

Καί ό καθηγητής κατέληξε:

- Κάθε άνθρωπος είναι σαν αυτό τό χαρτονόμισμα. Έχει τή δική του πραγματική αξία. Όσο καί αν μās προσβάλλουν ή νā μās υποτιμούν οι άνθρωποι, ή πραγματική μας αξία δέν αλλάζει, ούτε στά μάτια των ανθρώπων, ούτε, πολύ περισσότερο, στά μάτια του Θεού!»

Πολύ ώραίο τό δίδαγμα του καθηγητού. Έμεις όμως, ως χριστιανοί, ξέρουμε καί κάτι παραπάνω. Ό κάθε άνθρωπος στην ιστορία του κόσμου όχι μόνο είναι μοναδικός καί ανεπανάληπτος, αλλά έχει για τόν Θεό τεράστια αξία.

Ό απόστολος Παύλος μās λέει ότι ή ψυχή του καθενός μας έχει ανεκτίμητη αξία, διότι «έξαγοράστηκε μέ βαρύ τίμημα, μέ τό άτίμητο αίμα του Χριστού» (Κορ. Α' 6, 20). Γι' αυτό καί ό Χριστός μās τονίζει: «Τί ώφελείται ό άνθρωπος εάν κερδίσει όλόκληρο τόν κόσμο, υποστεί

όμως ζημιά στην ψυχή του; Ή τί μπορεί ό άνθρωπος νā δώσει ως άντάλλαγμα για τήν ψυχή του;» (Ματθ. 16,26).

Άν, λοιπόν, για τή σωτηρία της ψυχής του καθενός μας χωριστά ό Χριστός έχυσε τό Αίμα Του πάνω στον Σταυρό, αν «έδωσε τόν Έαυτό Του λύτρο, για νā μās έξαγοράσει» (Α' Τιμ. 2, 6) από τή δουλεία μας στην άμαρτία καί στον θάνατο, τότε τίποτε δέν μπορεί νā μειώσει αυτή τήν άνυπολόγιστη τιμή καί αξία μας, παρά μόνο ή έκούσια έπιστροφή μας στη σκλαβιά των παθών μας καί της άμαρτίας.

Οι προσβολές καί οι άτιμίες εκ μέρους των άλλων, αν τις άντιμετωπίσουμε κατά τό θέλημα Του, αντί νā μειώνουν, αυξάνουν τήν τιμή καί τήν αξία της ψυχής μας, γιατί της προσθέτουν στεφάνια άρετών: άνεξικακίας, συγχωρητικότητας, ταπεινώσης καί αγάπης. Άν είχαμε ύγιή ταπεινώση καί γνωρίζαμε τήν πραγματική μας αξία, σέ όλα τά επίπεδα, κοσμικά καί πνευματικά, δέν θā μās πλήγωνε καί τόσο ή υποτιμητική γνώμη των άλλων! Σ' αυτή τήν γνώση ό ρόλος του ιερέα-πνευματικού είναι έξαιρετικά σημαντικός. Γιατί μέ τή βοήθειά του, μπορούμε νā κατανοήσουμε καί, **προπαντός**, νā εφαρμόσουμε στον έαυτό μας τά λόγια του Χριστού:

- Μάθετε από μένα ότι είμαι **πρῶος** καί **ταπεινός** στην καρδιά καί θā βρείτε τήν ψυχική σας άνάπαυση (Ματθ. 11,21)

Άρχμ. Ν.Κ.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαίον Περιοδικόν

Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Έκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Αρχμ. Νίκων Κουτσίδης • ΤΗΛ. 2682051161

Κωδικός 091984 9

ΛΥΤΟΥΣΤΟΣ 2020 • Άρ. Φύλλου 445 • Έτος ΔΙ'

Διανέμεται δωρεάν • Εισφορές δεκτές

Έκδοτική Παραγωγή «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»

Αθήνα

